

Неофіційний переклад

Матеріали до доповіді Управління Верховного комісара ООН з питань прав людини

Реагування на соціально-економічний вплив COVID-19

Тези щодо COVID-19

COVID-19 – це тест для суспільств, урядів та громад та людей. Це час для об'єднання і співпраці для подолання вірусу та пом'якшення наслідків, які часто є непередбачуваними, а також заходів, спрямованих на припинення поширення COVID-19. Повага до прав людини у всіх сферах, включно із економічними та соціальними правами, а також громадянськими та політичними правами, буде фундаментальною основою для успіхів у сфері охорони здоров'я.

[Заява Верховного комісара ООН з прав людини стосовно наслідків COVID-19.](#)

Надзвичайні заходи:

- Уряди змушені приймати важкі рішення у зв'язку із COVID-19. Міжнародне право дозволяє вживати надзвичайні заходи у відповідь на значні виклики – але ці заходи мають бути відповідними до оціненого ризику, обов'язковими та застосовуватись у недискримінаційний спосіб. Це означає конкретну направленість та тривалість, а також не надто жорсткий підхід для захисту громадського здоров'я.
- У зв'язку з COVID-19, надзвичайні повноваження мають використовуватись для законних цілей у сфері громадського здоров'я та не можуть бути використані як підстави для усунення інакомислення або замовчування роботи захисників прав людини або журналістів.
- Після завершення кризи, для Урядів буде важливо повернути життя до нормальних умов та не використовувати надзвичайні повноваження для регулювання повсякденного життя протягом невизначеного терміну. Уряди мають визнати, що відповідь на кризу має відповідати потребам різних етапів кризи.

Детальніша інформація за посиланням: [Експерти ООН наголошують: COVID-19: Держави не повинні використовувати надзвичайні повноваження для пригнічення прав людини](#)

Нікого не залишаючи позаду

- У всіх суспільствах є маргіналізовані особи, які з різних причин мають труднощі при доступі до публічної інформації та послуг. Деякі з цих причин відображають закріплені у суспільствах дискримінацію або політичні поділи. Інформація стосовно COVID-19 та відповідь на виклики вірусу повинні бути особливо уважні при визначенні осіб, яким може загрожувати ризик упущення чи виключення, таким як національні, етнічні або релігійні меншини, корінні народи, або представники ЛГБТІ-спільнот.
- Національні інституції захисту прав людини та громадянське суспільство мають допомогти у визначенні осіб, які можуть бути упущені чи виключені, підтримуючи надання інформації цим громадам, надаючи фідбек органам влади про вплив здійснених заходів на громади.

Забезпечення житлом

- Оскільки населення закликають залишатись вдома, важливо, щоб Уряди вживали термінових заходів для допомоги особам, які не мають належного житла. Такі заходи COVID-19, як перебування вдома та соціальне дистанціювання, мають враховувати, що для деяких осіб це надзвичайно важко. Наприклад, для осіб, які проживають у перенаселених умовах, а також тих, у кого немає доступу до води та санітарії.
- Кращі практики вирішення проблем людей, які проживають у невідповідних житлових умовах, та безхатків включають надання тимчасового житла (включно з використанням вільних та покинутих житлових приміщень, а також доступних для короткострокової оренди) з наданням послуг для тих, хто інфікований вірусом і має перебувати на ізоляції.
- Органи влади мають особливо пильнувати та попереджувати нову появу осіб, позбавлених житла. Наприклад, особи, які стикнулись із виселенням через втрату доходу і неможливість оплачувати іпотеку або орендну плату. Мають бути широко застосовані такі кращі практики, як мораторій на виселення та відтермінування іпотечних внесків.
- Коли і де саме не запроваджувались би засоби стримування, ніхто не може бути покараний через те, що є безхатком або проживає у неналежних житлових умовах.

[Більше інформації від Спеціального доповідача з питань права на належне житло.](#)

Особи з інвалідністю

- Засоби стримування, такі як дистанціювання та самоізоляція, мають брати до уваги потреби осіб, які покладаються на підтримку інших при прийомі їжі, вдяганні, прийнятті водних процедур.
- Держави мають вживати додаткових заходів для гарантування особам з інвалідністю постійної підтримки протягом кризи.
- Доступ до додаткової фінансової допомоги є вирішальним для осіб з інвалідністю та членів їх родин, оскільки багато що залежить від послуг, які

можуть бути призупинені, а також може статися нестача джерел для придбання продуктів харчування і ліків, або оплати їх доставки.

[Більше інформації від спеціального Доповідача з питань прав людей з інвалідністю](#)

Люди, які перебувають під вартою та в установах

- Люди, які перебувають в установах (будинках престарілих, в'язницях, психіатричних лікарнях) є більш вразливими до інфікування. У цих закладах є високий ризик забруднення та важко досягти соціального дистанціювання. Ця ситуація має бути вирішена при подоланні кризи та реагуванні на неї.
- Ситуація осіб з інвалідністю, які перебувають у цих закладах є особливо серйозною. Обмеження контактів з сім'ями може бути визнане як частина надзвичайних заходів охорони здоров'я, але як наслідок, люди з інвалідністю можуть у подальшому бути піддані зневазі та насильству.

Інформація та участь

- Відповідна інформація про кризу має бути доступна для всіх людей без виключення. Це вимагає надання інформації у доступних форматах і зрозумілою мовою, а також адаптування інформації для осіб з особливими потребами, у тому числі для людей з вадами зору та слуху, а також враховуючи тих, хто має обмежену навичку читання або не вміє читати.
- Доступ до мережі Інтернет є обов'язковим для забезпечення доступу до інформації тих, хто інфікований вірусом. Уряди мають припинити будь-яке відключення від Інтернету та забезпечити якнайширший доступ до інтернет-послуг.
- Люди мають право брати участь у прийнятті рішень, які впливають на їхнє життя. Відкритість та прозорість, а також залучення тих, на кого впливають рішення є запорукою забезпечення участі людей у прийнятті рішень, спрямованих на захист їх власного здоров'я та здоров'я населення.
- Медичні працівники та відповідні експерти, включно із науковцями, мають бути готові вільно говорити та обмінюватися точною та життєво важливою інформацією, як між собою, так і публічно. Узгоджені зусилля мають бути здійснені як на міжнародному, так і національному рівнях для спростування неправдивої та недостовірної інформації, яка породжує страх та упередження.
- Врахування перспектив, голосів та знань жінок є обов'язковим при готовності та відповіді на спалах захворювання; а також забезпечення їх представництва та керівної ролі у глобальному, регіональному та національному COVID-19 просторах, включно зі сферою політики та забезпечення послуг з охорони здоров'я.

[Спільна заява Спеціального доповідача з питань права на свободу думки, представників ОБСЄ та Міжамериканської комісії з питань прав людини](#)

Стигматизація, Ксенофобія та расизм

- Пандемія COVID-19 викликає хвилю стигми, дискримінації, расизму та ксенофобії. Ми повинні працювати разом, аби протистояти цій тенденції.
- Політичні лідери та інші впливові особи мають рішуче виступити проти стигми та расизму, які викликала ця криза, та мають усіма засобами уникати роздмухування полум'я дискримінації.
- Поширення точної, зрозумілої та доказової інформації, проведення кампаній з підвищення обізнаності є найбільш результативними інструментами протидії дискримінації та ксенофобії, які викликані дезінформацією та страхом. Додаткові заходи необхідні для моніторингу випадків дискримінації та ксенофобії, а реакція на будь-які такі інциденти має бути швидкою та широко висвітленою.

Біженці та мігранти

- Мігранти та біженці стикаються з особливими ризиками, оскільки вони можуть перебувати у таборах та поселеннях, або проживати у міських нетрях, де існують проблеми перенаселення, поганих санітарних умов, а також перенавантаження надання медичних послуг або їх відсутність.
- Міжнародна підтримка надзвичайно необхідна для приймаючих країн для збільшення кількості послуг (як для мігрантів, так і для місцевих громад) та включення їх до системи національного нагляду, механізмів попередження та реагування на виклики. Без цих заходів існує загроза здоров'ю всіх людей, а також існує ризи зростання ворожості та стигми.
- Також важливо, аби посилення прикордонного контролю, обмеження подорожей та свободи пересування не обмежувало доступ до захисту та безпеки для осіб, які тікають від війни чи переслідувань.

[Спільна заява Верховного комісара ООН з питань прав людини та Верховного комісара з питань прав біженців](#)

Соціальний та економічний вплив

- Право на освіту має бути захищене у випадку закриття шкіл. Наприклад, за можливості, через он-лайн навчання.
- Уряди, державний та приватний сектори, міжнародні та національні організації мають обмінюватись кращими практиками з метою зменшення негативного соціально-економічного впливу кризи.
- Належним чином мають бути оцінені та вирішені питання безпеки та гігієни праці тих осіб, які працюють під час кризи, особливо медичних працівників. Ніхто не має відчувати себе змушеним до праці в умовах невиннованої небезпеки для здоров'я через страх втратити роботу чи оплату за неї.

Конфіденційність

- Моніторинг сфери охорони здоров'я включає широкий спектр інструментів, які дозволяють відстежувати та контролювати поведінку та пересування осіб. Такі спостереження та моніторинг мають бути використані для особливих цілей сфери охорони здоров'я та, відповідно до конкретної ситуації, мають бути обмежені у тривалості та сфери застосування.

Гендер

- Необхідно вживати цілеспрямовані заходи для зменшення впливу кризи на жінок. Домашні обов'язки жінок і дівчат, які часто розподіляються диспропорційно, створюють додатковий тиск на їх професійне життя; а також як більшу частку працівників медичної сфери, піддає їх більшому ризику інфікування.
- У багатьох країнах жінки також можуть стикатися з непропорційними ризиками у сфері зайнятості, де багато жінок працюють у неформальному секторі (наприклад, хатні працівниці; няні; зайняті у сільському господарстві або сімейному бізнесі) і можуть бути першими, хто втратить роботу або постраждає від наслідків кризи, оскільки не мають соціального забезпечення, медичного страхування чи оплачуваної відпустки.
- Жінки старшого віку частіше живуть у бідності, що може посилити вплив вірусу та обмежити доступ до товарів, продуктів харчування, води, інформації та медичних послуг.
- Обмежувальні заходи у сфері охорони здоров'я, включно із карантинами, можуть посилити вплив на гендерно зумовлене насильство, особливо насильство від інтимного партнера та домашнє насильство. У пріоритеті й надалі має бути підтримка служб для жертв насильства за ознакою статі, включно з ефективними механізмами перенаправлення та наявністю можливостей для забезпечення безпеки постраждалих.